

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Admirandvm vindictae divinae theatrvm

Tympe, Matthäus

Monasterii Westphaliae, 1611

Impostura ac fraus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51314)

quente animo repertus: rogatus timore
 fam & clamoris ne hiscere quidam adeo
 bat rigentibus oculis exanimatus, per me
 etiam voce amissa: igitur collocatur in
 ac refouetur, simulq; reuocatur animus
 su aquæ piacularis. post ridie rem omne
 ponit, & nostrorum suafu sacris mysteri
 fecrata cera, ceterisq; armis formidatis
 lo instructus ita perterrefecit aduersarius
 apparere desierit. Bencius in litteris Ro
 nis dicti anni.

DE HAERETICIS QUI
sturae ac fraudis pœnas depen-
derunt.

I.
 Baron. an.
 Chr. 484.
 Bredenb.
 li. 7. collat.
 sac. c. 1. &
 ex li. 2. c. 3.
 hist. Fran-
 corū Gre-
 gorij Turo-
 nensis seu
 Turonici.

Hæreticus
 vult facere
 miraculū
 seu trophæ-
 struit falsi
 miraculi.

CYrola in Africa Arianorum Episcopo
 sub Hunerico (Rege VVandal.) per
 tore, ægerrimè ferens Catholicos Episcopos
 (Eugenium, Vindemialem, Longinum,
 tutibus & miraculis clarere, vocatum
 quendam hominem, Ariana hæresi in
 ait: Non patior quod hi Episcopi
 populo signa edunt, illosque cuncti
 glecto sequuntur. acquiesce his quæ
 pio, & acceptis 50. aureis sede in platu
 quam nobis est trāsitus, & manum super
 fos oculos ponens, me prætereunte cum
 quis exclama in magna virtute, dicēs: Te
 tissime Cyrola, nostræ religionis antistes
 precor, vt respiciens manifestes gloria
 tutem tuam, vt oculos meos aperiens me

lucem videre quam perdidit. Qui iussa com-
plens residensq; in platea, transeunte heretico
cum Sanctis Dei (Catholicis Episcopis) iste qui
Deum irridere cogitabat exclamat in magna
virtute dicens. audi me beatissime Cyrola, au-
di me sancte Sacerdos Dei, respice cæcitatem
meam, experiar ego medicamenta quæ sæpe
cæci reliqui à te meruerunt, quæ leprosi ex-
perti sunt, quæ ipsi etiam mortui persense-
runt. adiuro te per ipsam virtutem quam ha-
bes, vt mihi desideratam restituas lucem, quia
grauisum cæcitate percussus. Veritatem enim
nesciens verum dicebat, quia cæcauerat eum
cupiditas, & virtutem Dei omnipotentis ir-
ridere per pecuniam æstimabat. Tunc hære-
ticorum Episcopus paululum se diuertit,
quasi in virtute triumphaturus, elatus vani-
tate atque superbia posuit manum suam su-
per oculos eius dicens: Secundum fidem no-
stram qua rectè Deum credimus aperiantur
oculi tui. Et mox, vt hoc nefas erupit, risus
mutatur in planctum, & dolus Episcopi est
patefactus in publico. Nam tantus dolor (ar-
dor) oculos miseri illius inuasit (occupauit)
vt eos digitis (manibus) vix comprimeret ne
creparent (è fronte exilirent). Deniq; clama-
re cœpit miser ac dicere: Væ mihi misero quia
seductus sum ab inimico legis diuinæ. Væ mi-
hi quia Deum per pecuniam irridere volui
& 50. aureos accepi vt hoc facinus perpe-
trarem. Ad Episcopum autem aiebat:

Ecce

Pretio ino-
ductus cæ-
citatem si-
mulat, seu
cæcum se
fingit.

Ex cõposi-
to inuocat
opem (po-
stulat auxi-
liũ) Cyro-
læ vt visum
recipiat.

Auaritiæ
pœna.
Qui vide-
bat cæcatuq;
abheretico

Hæreticus
tangit oculos
cæci, im-
perās vt vi-
deat in sig-
nũ veritas
quam
predicabat

à Deo & o-
culorũ do-
lore & cæ-
citate per-
cutitur,

Gal 6.
Mar. 9.

à S. Euge-
nio signo
crucis res-
pente cura-
tur cæcus.

Ecce aurum tuum, redde lumen meum et
dolo tuo perdidisti. vosque rogo gloriosissimi
Christiani ne despiciatis miserum, sed veluti
ter succurrite pereunti. vere enim cognoscitur
quia Deus non irridetur. Tunc sancti Dei
fericordia moti: Si, inquit, credis, omnia
possibilia sunt credenti. at ille clamabat
ce magna: qui non crediderit Christum
um Dei & Sp. sanctum æqualem habere
stantiam atque Deitatem cum Deo patre
die quæ ego perfero patiatur. Et adiecit
do Deum patrem omnipotentem, credo
lium Dei Christum Iesum æqualem patri
do Sp. sanctum Patri & Filio cõsubstantialem
atq; cõeternum. Hæc illi (Catholici Episcopi)
audientes & se inuicẽ honore mutuo pra
nientes, oritur inter eos sancta contentio
oculis eius signum B. Crucis imponeret.
demialis ac Longinus Eugenium, ille
eos exorat, vt manus imponerent cæco. Qu
cũ fecissent & manus suas super caput eius
nerent, S. Eugenius crucem super oculos
faciens, ait: in nomine Patris, & Filij, & Sp.
veri Dei, quem trinum in vna æqualitate
omnipotentia confitemur, aperiatur tibi
tui. Et statim ablato dolore ad pristinam
sanitatem, &c. Simile exemplum referat
denb. ca. 2. ex eiusdem Gregorij lib. de
confessorum c. 12. & 13. de Episcopo hære
qui simili fraude hominem illuminare
lens, eum excæcauit.

Anno 1558. Concionator (minister) qui-
dam in finibus Poloniae & Hungariae non lo-
ge à Cracouia pago Biethagæ, sui Euangelij cō-
firmandi gratia quendam Matthæum certo
conduxit stipendio vt sese mortuum simula-
ret (fingeret) & ad clamantis vocem ceu mor-
tuus resurgeret. Illum feretro inclusum ad
templum deducit vxor, artificij nefarij con-
scia, funus fletu & eiulatu prosequitur. ille v-
bi satis de suo nouo Euangelio tonasset, Sur-
ge, inquit Matthæe, nomine Christi, cuius E-
uangelium prædico. Cum Matthæus non sur-
geret, ille inclamat altius vt somnum forte
excuteret, vbi nec ita exurgeret Matthæus,
itur ad feretrum, detegitur velata facies & re-
uera deprehenditur mortuus, qui sese tanto
aliorum periculo mortuum atque à mortuis
in vitam reuocatum simulare voluerat. Mox
vxor quæ lamenta & lacrymas nuper finxe-
rat, nunc verè lacrymis, vocibus, ac tantum
non pugnis in concionatorem illum, nō pa-
storem sed impostorem inuecta est, &c. I-
dem referunt Felicianus Ninguarda li. contra
Annam Burgensem, & Lindanus in Dubi-
tatio.

Simile narratur ab iisdem, sed fusius ab
Hieronymo Bolfeco Medico Lugdunensi in
vita Caluini ca. 13. ex quo hæc pauca: Bruleus
Ostuno Geneuam demigrarat & cum inops
esset, ipse & vxor eius, Caluini gratiam aucu-
pabatur vt ei commendati (cuius ipse loculos
gesta-

2.
Ibid ca 4,
ex li. 6. dis
al Alani
copi.

Miracula
affectant &
nostri se-
ctarij.

Vitam adi-
mit hæreti-
cus vitæti.

Tertull. de
præscr. hæ-
ret. Aposto-
li de mors
tuis viuos
suscitabāt
hæretici de
viuis mor-
tuos faciūt

3.
Vide Bell.
disp. de No-
tis Ecclesie
c. 14. Laur.
Sur. in cō-
mēt. Chrō.

gestabat)peculij pauperum fierent partibus
 EisCaluinus vitæ subsidia benignè pollicetur
 si ipsi contra suam operam sibi non negent
 ad rem quandam quam per eos fieri volebat
 sed opus esse fide, & magna taciturnitate
 cissim ille ad id, quod iubere vellet per
 ptos se offerunt, &, quemadmodum à Caluino
 no instructus fuerat, miser hic Bruleu
 bum simulat. Ministri pro concione pro
 lo commendant, vt precibus iuuantur, &
 lemosynis paupertati succurrerent: non
 post personam mortui induit, & mortuum
 simulat. Hinc Caluinus clam admouetur
 quasi tamen omnium rerum ignarus de
 bulatum prodit, sed comitatus magna
 ua amicorum. Postquam eo ventum esse
 bi clamores & eiulatus vxoris, quæ miser
 & desolatam aliquam mulierem egregie
 primebat, exaudiret, quidnam hoc esse
 citatus, domum ingreditur. vbi in genu
 pse & reliqua caterua prouoluitur, pro
 busque alta voce profusis Deum obsecrat
 vt potentiam suam ostendere, & mortuum
 vitam restituere, gloriamque suam sic
 uerso populo declarare vellet, simulque
 nifestum facere se (Caluinum) peculiarem
 bi que gratum setuum esse, & à se ad Eccl
 lij sui ministerium atque Ecclesie rector
 tionem singulariter & verè vocatum. Quas
 quas preces ad mortuum appropinquat
 miseri hominis manu apprehensa in Da

Ex compo
 sito per
 Calu resu
 scitandus.

mine imperat vt se erigat; repetit iterum sæpiusque eosdem sermones, voce etiam altius eleuata. Quid fit? neq; audit, neq; loquitur, neque se commouet mortuus, iusto enim Dei iudicio qui fucos mendaciaque detestatur, is qui se mortuum simulabat, vere esse mortuus repertus est. Et vxor, quidquid eum agitar, quomodocunq; impelleret, neq; vocem extorquere, neq; vt se commoueret efficere potuit, sed totus frigebat, rigebat totus. Quo animaduerso plorare, vlulatus serio edere, & ex animo cœpit vxor, & in Caluinum inuenta, impostorem eum. ficarium, latronem, qui maritum interemisset, appellans ex ordine rem quomodo erat gesta clara altaq; voce exposuit, &c. Memini, inquit Tilm. Bredenb. me adolescente hac de re ad parentem meum Matthiam Bredenb. litteras à viris grauis, dactas.

Diuina
vltio.

Apud Baz.
anno Chr.
1049. velpo
tius lib. 3.
dial. Desi-
derij, Pres-
byter fraud-
ulentus ad-
mittit mē-
tera.

A vicino nostro principe detinetur in vinculis Christus cum sua, Petro & Maria, vt aiunt, de Christo certum est. is celebris fur Christi personam induit, & sedecim, vt fama est, habuit Apostolos, quos in rusticos emisit vt cleperent. Nuper in præfectura Lamenstein dicta præmiserat suum Petrum ad diuitem molitorem vt Christo è cælis venienti & pœnitentiam impijs prædicaturo hospitium pararet, recipitur Christus cum Petro, apponit molitor sicci terga suis rara pendentia crante, vt Satyricus ait, & quidquid habebat. Christi

4.
Pseudo-
Christus
Brunsvigi-
cus molit-
ori impo-
nere dum
studet ca-
pitur, &c.
Ex lit. R. P.
Io. Hãmeri
Rect. colle-
gij Hildes-
7. apr. 1609

Christus delicatiora desiderans iubet Petrum
 ad vicinam salicem exire, ubi assaturam
 niat, facit imperata Petrus, & adfert affert
 anferem cum pane albo ex salice in qua
 prius reposuerant hi Apolloli, miratur
 tor & laute cum ipsis vescitur. iubetur
 Petrus haurire è proximo canali aquam
 guncula coriacea & adferre, vt Christus
 dictione in vinum mutetur, hoc quoque
 Petrus inspectante rustici seu molitor
 mulo qui putabat lagenam aqua imple
 scius antea vino plenam. adfertur aqua
 tabatur, benedicatur, effunditur, gustat
 num sapit, miratur molitor, iubetur de
 met facere periculum, mittitur ad hortum
 aliquot arbores quatit, ex quibus pecunia
 varia missilia ipsi promittit Christus, mo
 imperata facit, & omnia ex arboribus
 dunt iuxta promissum Christi illius quod
 prius arboribus imposuerat. Beatum de
 sebat molitor qui talem hospitem ipse
 Christum, tam beneficum excepisset, &
 pertus esset. Tandem Christus oportet
 quit, vt hospiti gratiam aliquam referat
 qui tam humaniter nos accepit, age et
 hospes, si aliquot thaleros domi habes
 circiter eos adfer, per meam enim potentiam
 multiplicabuntur vt pro 10. recipias 20.
 dulus & cupidus molitor affert 40. thaleros
 & rogat Christum vt eos multiplicet quod
 cipiat 80. largè promittit hoc Christus

niam Petro tradit qui miraculum conficiat. Ispetit vas sibi porrigi, impositoſq; thaleros in vase ante ostium domus rotat, agit, circumuoluit, ac si auenam mundaret, molitorē interim cum Christo in hypocaufto reditum Petri exspectante, sed Petrus cum tempus sibi fauere putaret cum 40. thaleris se subduxit. Christus surgit, Et, oportet, inquit, videre quomodo succedat negotium Petro, sed molitor, sedeat, inquit, Dominus meus Christus, Petrus haud dubiè re cōfecta reuertetur. Cæterum cum diutius moraretur Petrus, & Christus denuo exire vellet, molitor fraudem animaduertens arrepta securi cædem Christo minatur, si surrexerit de loco, conuocatisq; alijs rusticis capitur Christus. Euasit Petrus, quem tamen iam quoq; captum putant.

*IMPVDENTIAM VNIVS HOMI-
nis magna sequitur clades.*

Cum miles quidam Cumani Præfecti Hierosolymis populo nuda ostendisset genitalia (quarto die paschæ) ea contumelia furentes Iudæi, vociferabantur, non se affectos iniuria, sed ipsum Deum quem honoraret ea celebritas, & quidem audaciores in Cumanum jactabant conuitia, dicentes ab illo submissum petulantem illum militem. Is vero iussit totum exercitum cum armis conuenire in Antoniam castellum templo imminens. Vulgaris multitudo viso aduentu militum,

P terri-

Anno
Chr. 50.